



Nové Bratrské Listy

V něm byl život a život byl světlo lidí.

Jan 1,4

obsah

kázání

Záře naděje (E. Šormová) 87

biblické a teologické studie

Rozhovor se samařskou ženou (I. Devečková) 89

o duchovním zpěvu

6. Duchovní píseň a její místo v církevním roce (E. Baťová) 90

dějiny

Ochranovští a Francie (z němčiny jhjr) 92

unitas fratrum

Jednota v Albánii (část 2) (z němčiny přel. M. Ulrichová) 94

náš seniorát

Týden u Třeboně (P. Náhlovská) 96

Živý Betlém v Ž. Brodě (J. Polma) 98

Adventní hvězda (J. Polma) 99

Jak jsme v jablonci rozsvěceli adventní hvězdu (D. Kubičková) 100

Misie Jednoty k Čerokézům (jp) 101

Nové liturgie (J. Halama) 102

Úvaha o sboru (F. Němeček) 104

Pražský sbor - rozhodování (eš) 106

Zápas o čisté mládí (L. Müller) 107

z církvi doma i ve světě

SDM - Egypt 109

(přel. M. Ulrichová)

setkání sester - pozvánka 111

(L. Bernardová)

ráj srdce (připravuje M. Matouš)

Nové Bratrské Listy

15. ročník (2013)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@centrum.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Vážení čtenáři,

poslední číslo Nových bratrských listů roku 2013 vychází se zpožděním, za což se redakce omlouvá našim čtenářům.

Trochu načerpáme z atmosféry vánoc, sborových slavností, rozzářeného světla, které svítí tmou. Dočtete se zde i jak tradice herrnhutské hvězdy, která se rozzářila v nejedné modlitebně Jednoty bratrské po celém světě, vznikla, a kde je její původ.

Potěšíte se i ze zpráv ze sborů. Je to potěšitelné, když se ve sborech vždy něco nového chystá. Je také potěšitelné, když mladí lidé přemýšlejí o smyslu sboru a církve v dnešním kontextu doby. Kam směřuje Misijní provincie UF. S kým kráčí, kdo ji podpírá a na co se může spolehnout v této nejisté době. A šířeji, má v dnešním světě ještě svoje místo sbor a církev? Tyto otázky jsou za diskuzemi v mnohých sborech našeho seniorátu.

Trochu se zahřejeme létem, ale i čtením ve vzpomínkách na polubenský život poválečné mládeže, jehož život byl formován vírou v Ježíše Krista. Musím konstatovat, že hledání společenství a odpovědí na otázky po smyslu našich postojů není jenom hlavním tématem mládí. Tyto otázky si kladou i maminky s dětmi, které v letním týdnu minulého roku hledaly společnou řeč na táboře u Třeboně.

Přejeme vše dobré v roce 2014, necht' vás Pán Bůh v něm provází po celý čas.

Eva Šormová

Děkujeme za podporu pro náš časopis.

Číslo účtu 13198319/0800



kázání

Záře naděje

Povstaň, rozjasni se, protože ti vzešlo světlo, vzešla nad tebou Hospodinova sláva.
(Iz 60,1)

Uf, co si ještě prorok všechno nevymyslí. Nestačí jen věřit, nestačí plnit všechna přikázání. On by se měl člověk rozjasnit, zaskví se. Lid by měl ve tmách pochyb a strachu z babylonského zajetí vydávat jas.

Možná si někdo řekne, to je nadlidský úkol. Stačí, že jsem. Stačí, když jsem přečkal všechno to, co mě v životě potkalo. Stačí, že jsem za minulým rokem udělal tlustou čáru. Stačí, když s nadějí očekávám trochu lepší rok. Prorok Izajáš však neodbytně volá: Zařte, rozjasňujte se. Buďte v krajně temné světlem a sviňte jako maják.

Možná, že se někomu vybaví svícení Karafiátových broučků. Kdy broučci svítí lidem v noci a lidé spí. Brouček se ptá: „Proč svítit, když to nikdo nepotřebuje a lidé spí?“ A ještě k tomu, jak dodává autor, lidé kradou a jsou zlí.

Proč každý den lítat se světlem tam, kde si toho nikdo nevšímá? Proč dělat takové věci?

Trochu staromódně a ohraně působí snahy být světlem. A musím přiznat, že mě někdy rozjasněné tváře charismaticky smýšlejících lidí provokují a působí na mě spíše kontraproduktivně než lákavě. Světel je přehršel a slunce svítí na spravedlivé i nespravedlivé.

Povstaň, rozjasni se, zní k nám ze starého proroctví s neodbytnou naléhavostí. Nestačí jenom rozjasnit se, ale měli bychom přitom povstat. Tedy hrdě stát, abychom byli vidět, ale také aby nás v tom postoji nic neohrozilo, protože ten, kdo pevně stojí, nemůže být viklán větrem. Kdo stojí a září, na toho je vidět.

Kdybychom chtěli být rozzářeni jen vlastním světlem, asi bychom brzy zhasli jako svíce, které dojde vosk, nebo družičky, kterým došel olej.

Světlo, které z nás má vycházet, totiž není našim světlem, ale má neutuchající zdroj. Má nevyčerpatelné možnosti a není odkázáno na dodávky uhlí, přírodních zdrojů, jak jsme se naučili říkat, neobnovitelných surovin. Toto světlo svítí v tmách a tmy jej nepohlucují.

To, proč se máme rozjasnit, nasvítit se, prosvítit, je převratná změna, která se netýká jen lidí, ale celého vesmíru, kosmu i celého stvořeného světa. Nad námi, ale i nad světem vzešla Hospodinova sláva. Hle, soumrak přikrývá zemi, soumrak národy, ale nad tebou vzejde Hospodin a ukáže se nad tebou jeho sláva. Kolik let uplynulo od tohoto proroctví, a jako by se nic nezměnilo. O soumraku dějin, o soumraku lidstva slýcháme v různých politologických rozborech, hospodářských zprávách. Tak jako lidé v babylonském zajetí i my někdy myslíme, že je to soumrak dějin křesťanstva. A nic už nás nemůže zachránit od katastrofy.

Přesto, a právě proto, prorok mluví o naději. O naději, která vyvádí ze soumraku strachu, ze soumraku beznaděje, ze soumraku, kdy se nám zdá, že budoucnost je temná a neproniknutelná, zahalená do mlhy pochybností a strachu.

Proti soumraku dějin lidstva, ale i našich soukromých soumraků dějin máme povstat. Máme se bránit. Povstat a rozjasnit se, navštívit se, prosvítit světlem Hospodinovy slávy. Tuto slávu vzít za svou. Tuto slávu vidět navzdory temnotě kolem. Navzdory soumraku, který přikrýval a přikrývá zemi.

Když mágové na východě uviděli zářit hvězdu, tato záře je natolik zaujala, že se museli vydat za ní. Navzdory temnotě ve svém životě se Zacheus vydal za tím světlem, Ježíšem Kristem, který mu nabízí milosrdenství. Ježíš, který chce být dnes a teď jeho hostem. Navzdory našim soumrakům v našich srdcích zní izajášovská výzva.

Výzva rozjasní se a výzva Ježíše hned a dnes chci být tvým hostem. Tomu, kdo tuto výzvu zaslechne, se stane Ježíš světlem na jeho cestě a rozzáří se neobyčejnou září.

Není to už volání jenom Izajášovo, ale volání Ježíše Krista, ve chvílích všedních dnů i starostí, ve chvílích šedi a malomyslnosti. Starosti i radosti, které budeme potkávat i v tomto roce, nebudou vždy jase. A přece i tyto obyčejné věci díky tomu, že se necháme rozjasnit a prozářit Betlémskou hvězdou, se stanou věcmi velikými, věcmi Boží slávy a vítězství.

Rozhlédni se kolem a viz, tito všichni se shromáždí a přijdou k tobě; zdaleka přijdou tví synové a dcery tvé budou v náručí chovány. Až to spatříš, rozzáříš se, tvé ustrašené srdce se radostně rozbuší, neboť hučící moře tě zahrne dary, přijde k tobě bohatství pronárodů. Možná, že slova proroka zněla lidu Božímu trochu divně. Možná, že i nám zní trochu disharmonicky. Když se rozhledneme, nevidíme své syny a dcery, nevidíme důvod k nadměrné radosti. A možná si opět řekneme, to se jen tak říká, každé Vánoce se říká toto zaslíbení, abychom neztráceli naději.

A opravdu, toto povzbuzení zní přes staletí těm, kteří uvěřili, že víra v Boha, v Ježíše Krista není jejich zásluhou zvěstována a předávána dětem a těm, kteří přijdou po nás. Kdybychom chtěli své děti přivést k víře svou vlastní schopností, myslím, že bychom neměli takový úspěch. Ten, kdo přivádí a přivede naše děti do středu Božího lidu, to je to betlémské světlo, které září v tmách.

Je to i světlo v hrobě, když se anděl zjevil ženám. Zvěstoval, že Ježíš Kristus vstal.

Stát a vidět své děti, které tak jako marnotratný syn odešly do daleké ciziny, jak přicházejí na Sion, tedy na místo Boží přítomnosti, je důvodem k radosti a chválám. Je neuchtající vírou v toho, který nemožné může změnit na možné. Který to, co se v lidském světě zdá neuskutečnitelné, učiní skutečností a naší přítomností.

To, že je to skutečnost, poznáš podle toho, že ti srdce zahoří – rozbuší se, pro tajemství Boží slávy. Zahoří, tak jako emauzským bratřím, kteří rozpoznali tajemství Hospodinovy slávy, tajemství Ježíše Krista.

Izajáš si vypomáhá obrazy nám známými. Komu se nerozbuší srdce, když s dychtivostí rozbaluje dárky, které dostal od svých blízkých? Komu se nerozbuší srdce, když dostane něco nezaslouženě? Komu se nerozbuší srdce, když se jej dotkne Boží láska

a milosrdenství? Komu se nerozbuší srdce, když se zbaví strachu a rozzáří se dokořán pro otevřenou budoucnost? Amen.

Eva Šormová

biblické a teologické studie

Rozhovor se Samařskou ženou

(Jan 4,1-42 – oddíl vybraný pro letošní světový den modliteb žen egyptskými ženami)

Židovský historik Jozef Flávius zastáva názor, že aj v Samárii žili obyvatelia, ktorí vyzývali Hospodina jako aj Židia. Oni sice uznávali len Pentateuch, ale dekalog bol aj pre nich najvyšším zákonom. Flávius uvádza, že Samaritáni tvrdili, že desiate Božie prikázanie uvádza, že Boha treba uctiť na hore Garizim. Ale keď ich Senacherib odviezol do zajatia, do Samárie pristahoval ľudí zo Sýrie a Babylónie a tí, čo ostali doma, sa spájali s prisťahovalcami a preto tento ľud pravoverní Židia nenávideli. Ani na pozdrav Samaritánom neodpovedali, ani na samarské územie nevkrócili. A 4. kapitola ev. Jánovho uvádza, že Pán Ježiš do Galilee išiel cez Samáriu. Skrátil si cestu. Tu chce uistiť, že celá zem je Božia zem a že Jeho osoba nepriateľské hrádze odstraňuje. Kým ľudia si vytvárajú nepriateľov, On ruší každý nepriateľský vzťah. Ukázal to na príklade ženy Samaritánky, s ktorou On nadviazal rozhovor. Ako Žid, lebo Židia sa nerozprávali so Samaritánmi. Ježišova odpoveď na živú vodu znamená návaznosť na Večeru Pánovu jako aj na Jeho Slovo. Veď Jeho Slovo otvára človekovi cestu k večnosti.

Verš 19. Rovnako jako Židia při vzkriesení mládenca v Naim Pána Ježiša označili prorokom (Lukáš 7,8 – Veľký prorok povstal medzi nami...), aj pre Samaritánku svojim nahliadnutím do minulosti Ježiš je prorok, lebo proroci boli vidúci. Oni videli aj do budúcnosti a On vidí minulosť a prítomnosť.

Na otázku vyzývania Boha v. 20 – 24 chce žena dostať skutočnú odpoveď od proroka. Pán Ježiš Svojou odpoveďou ju chce priviesť k poznaniu Toho, koho má pred sebou. Kým sa človek rád sústreďuje na jednotlivé miesta, jako aj pri bohoslužbe na chrám, Pán Ježiš ju privádza k pochopeniu, že miesto vyzývania Boha je tam, kde je Boh a keďže Boh je všadeprítomný, tak ho možno, ba treba vyzývať všade. To sa dotýka aj tradičného kresťanstva, ktoré ľpie na formách náboženských. A predsa dôležité je, aby duch človeka sa spojil s Duchom Božím, potom to nebude len formálna modlitba, modlitba slov.

V. 25 – 26. Ježišov rozhovor splnil svoj cieľ. Samaritánku doviedol tam, kde ju chcel mať. Tu sa splnilo to, čo vyčítal Pán Ježiš Židom, že colníci a neviestky vás predchádzajú do kráľovstva nebeského.

Verš 27. Aj učeníci sú ešte na úrovni židovského chápania náboženstva. Aj tu je žena v ich predstave menej hodnotná.

V. 28 – 38. Udalosť so Samaritánkou učeníkom vysvetľuje ako čas žatvy. Pre Neho pokrm tela stojí v ústraní, keď sa polia belejú k žatve, keď sú ľudské srdcia otvorené pre prijatie Božej zvesti. Každú takú príležitosť treba využiť. Aj telesný hlad sa stratí.

V. 39 - 42. Žena Samaritánka, s ktorou by si pravoverný Žid nebol pošpinil ani ústa, priniesla Samaritánom zvest o Mesiášovi. Skrze tú ženu Samaritáni uverili. Ale nielen skrze jej zvest, aj preto, že oni sami sa presvedčili presne tak, ako Peter apoštol povedal: A my sme poznali a uverili, že si Ty Kristus, Syn Boha živého.

A tu je výzva pre všetky ženy: nielen žena v kňazskom rúchu môže priviesť ľudí k Pánu Bohu, ale aj tá najobyčajnejšia, aj tá, ktorá si myslí: ja na to nemám. Nevieme, kedy naše úprimné svedectvo môže osloviť a zasiahnuť ľudské srdce. Ale viera je aj z počúvania. To je dôležité počúvať, čo mi Boh v ktorú chvíľu chce povedať. Duch Boží aj skrze ženy vykoná svoje dielo a dôležité je aj to, aby sa tá zvest ozvala aj v znepriatelených spoločenských, že my všetci v Kristu sme sestry a bratia. Amen.

I. Devečková

o duchovním zpěvu

ESEJE O ZPĚVU ČESKÉ REFORMACE:

6. Duchovní píseň a její místo v církevním roce

Ve „vánočním“ dílu našeho seriálu jsme se poněkud příznačně dostali k tématu úlohy duchovní písně v církevním roce. V dobách, které byly natolik prostoupeny aktualizací novozákonního příběhu, že „písně vjroční o slavnostech narozeného Krista Ježíše a o jeho slavném vzkříšení, také i jiné mnohé na památku dobrodiní Krista Spasitele a jeho milých svatých“ byly podstatnou součástí vnímání času, znamenalo sepětí písňových textů s liturgickým rokem samozřejmou záležitostí. Ať se již konkrétní písňové útvary odvozovaly od mešních tropů či byly spíše zpěvem „paraliturgickým“, který z Bible a z bohoslužby čerpal jen základ textu, prvek liturgického prožívání života v nich byl stále přítomen. Typickým dokladem této skutečnosti jsou kolední zpěvy, určené nejen pro dobu vánoční, ale i pro další svátky církevního roku. Právě citovaný nejstarší dochovaný titulní list utrakvistického písňového tisku z roku 1538 obsahuje kromě repertoáru použitelného v kostele zejména množství písňových koled, které při žebrařských pochůzkách zpívali „žáčkové“ či „pueri“. Ostatně již nejstarší doklady o českém koledování uvádějí chorální antifony, náležející primárně liturgii, z čehož je patrné, jak složité (a snad i zbytečné) je přísně oddělovat kostelní zpěv od jiných „paraliturgických“ příležitostí.

Písňový žánr nabízel bezesporu širší využití než jen to úzce vymezené církevním rokem, a tak se ve všech dobových kancionálech kromě oddílu písní, „kterých se zpívají při všech slavnostech celého roku,“ objevují i zpěvy k jiným tématům, jako „o smrtelnosti člověka, o pohřbu mrtvých, o dni soudném a jiné písně mnohé obecné: i na obzvláštní časy dne i noci,“ jak uvádí titulní list utrakvistických Písní ročních z roku 1559. Utrakvisté ovšem vždy považují církevní rok za základní rámec chorálního zpěvu i repertoáru duchovní písně, a tak všechny dobové zpěvníky začínají ve svém řazení první nedělí adventní.

V našich reformačních dějinách však můžeme najít i méně jednoznačné postoje ke zpěvům a písním církevního roku. Táboři ve svém pojetí liturgie zpochybnili všechny části mše kromě konsekračních slov, lekcí a modlitby Otče náš. Pokud pak povolovali i další zpěvy (výslovně žalmy, hymny, Desatero a Věřím v Boha), bylo podmíněno provedením „in cantu moderato et vero, in vulgari“, mírným a pravým zpěvem v českém jazyce, jak stojí v tábořské konfesi z roku 1431. Tradiční zpěvy církevního roku, tedy temporálu a sanktorálu včetně písňových tropů ordinária, byly zavrhovány a nahrazovány důrazem na ty části mše, které jsou jejím původním základem („in missa observamus ea [...], quae de eius sunt substantia“).

V Jednotě bratrské, která na tábořské zjednodušení liturgie navázala, byl přístup k užívání zpěvů podle církevního roku notně diskutovanou otázkou. Již první snaha Lukáše Pražského o návrat k tradičnímu zařazování čtení i zpívané liturgie narážela počátkem 16. století na nesouhlas. V dopise mistru Havlovi do Oustě, který byl pozdějšími zastánci tradičních pořádků v Jednotě – v čele s Janem Blahoslavem – hojně citován, můžeme číst: „Známo činím, bratře Havle, [...] že mne došlo to, že ty neoblíboval našich pořádkův podlé uložení Jednoty této, jako v zboru pořádného čtení i epištol čítání, časuoov postuoov a svátkuov ostríhání i písní podlé téhož pořádku zpívání.“ Lukáš však namítá, že není ničeho, co by „vydal bez vuole bratrské a bez smyslu Jednoty,“ a připomíná apoštolův výrok: „Všecky věci poctivě a podlé řádu dějte se mezi vámi.“

Ve čtyřicátých letech 16. století vznikla pak myšlenka podřídit celý církevní rok, a tedy i řazení písní posloupnosti Apoštolského vyznání víry. Tuto převratnou a zcela inovativní koncepci, kdy církevní rok začíná nikoli adventem, ale již šesti nedělemi předadventními (věnovanými výkladu víry v Boha Otce), detailně propracoval zejména Jan Augusta. Na rozdíl od „vejročních“ písní v titulech utrakvistických kancionálů zní název jeho rukopisného souboru „Písně o všech pravdách a milostech Božích víry Apoštolské.“ Ve svém rejstříku, navrhuje jejich liturgické řazení, pak Augusta upřesňuje, že jde o písně „k zpívaní přes celý rok při památkách každé milosti a pravdy viery Apoštolské“. Právě ve sporu o výběr biblických perikop a liturgických písní, který pokračoval až do Augustovy smrti v roce 1572, sahají bratři po citovaném Lukášově výroku o potřebě zachovávat staré řady. Ve svém prohlášení z roku 1567 vidí Úzká rada v novém pojetí církevního roku jen „hrozné pokušení“ a příčinu k nařčení, „že se měníme měsíc co měsíc, že jsme vetešníci ... a s žádným z křesťanstva že se nesrovnáváme.“

V oficiálních bratrských kancionálech však není po těchto sporech ani stopy. Všechny začínají temporálními písněmi (tedy písněmi ke svátkům církevního roku od adventu až do Svaté Trojice). Jan Blahoslav zároveň od roku 1564 označuje tento oddíl za písně „o věcech podstatných“, tedy uskutečněných v Kristu. Teprve Komenského kancionál přináší řešení bližší pojetí Augustovu, kdy jsou písně o životě Kristově vřazeny do struktury Apoštolského vyznání víry. To umožňuje řadit sem i písně věroučné včetně Creda, Desatera a modlitby Otče náš, které jinak bývají mezi písněmi obecnými, v bratrských kancionálech od roku 1564 pak zároveň mezi písněmi vyjadřujícími nauku „o věcech spasitelných“. Pevně sepejetí duchovní písně se svým umístěním v církevním roce bylo tedy i pro Jednotu bratrskou nepřekročitelnou skutečností, přestože snaha bratří dát liturgické písně hlubší smysl, než jen veršované rozjímání nad Ježíšovým příběhem, se nikdy nevytratila.

Představu o tom, jak výraznou roli hrálo u utrakvistů i bratří zažité spojení určité melodie s textem odkazujícím ke konkrétnímu liturgickému svátku, si můžeme udělat na základě způsobu práce s „kontrafakturou“, tedy s přiřazováním existujících nápěvů k novým textům. Volba nápěvu není totiž většinou libovolná, ale přihlíží k obsahu a liturgické funkci textu, s nímž se melodie v původním či nejznámějším spojení vyskytuje. S nápěvy se tak pracuje jako s určitými symboly, nositeli jistě mimohudební – v tomto případě liturgické – informace. Nejtypičtější příkladem této praxe je obsah postních oddílů, kde písně sice s novým textem ztrácejí původní liturgické zařazení svých melodií, ale přesto se k němu zejména vazbou na určité svátky hudebním způsobem vztahují. Podobně je zacházeno i s nápěvy oblíbených adventních a vánočních cantiones.

Máloco v křesťanských dějinách (i v těch právě popsaných) působí tak nezvratným dojmem, jako slavení církevního roku, naplněné tóny příslušných písní. Ani naši reformační předkové se nikdy nepřestali vracet k tradiční struktuře církevního roku jako k základní liturgické normě. Ještě dnes jsou koledy jednoznačným symbolem, že se narození Spasitele slaví právě teď. Můžeme si jen přát, aby se toto zesláblé pouto křesťanského zpěvu s životem každého člověka nepřetrhlo, ale naopak se znovu rozšířilo i na jiné písně než jen ty vánoční.

Eliška Baťová

z dějin

Ochranovští a Francie

Deník bratra Friese z cesty do Francie (1761-1762)

V říjnu 2013 vyšla ve Francii, v Saintes, v edici „Le crôit vif“, knížka „Le réveil des coeurs. Journal de voyage du frée morave Fries (1761-1762)“, česky: Probuzení srdce. Cestovní deník ochranovského bratra Friese. Autory jsou Heidi Gembicki-Achtnich a její manžel Dieter Gembicki, historikové, členové Jednoty žijící v Ženevě.

Je to vydání deníku bratra Petera Conrada Friese (1720-1783), v němž zachytil svou cestu za francouzskými hugenoty v uvedených letech. Kdo byl tento bratr, proč byl jeho deník publikován až nyní, po 250 letech, a co bratři hledali ve Francii?

„V jednání byl velmi zdrženlivý... Neměl ve zvyku se vyjadřovat o sobě a svých zkušenostech, raději o tom mlčel.“ To stojí v jeho životopise. Ale Zinzendorf neomylně rozpoznal jeho jasný rozum, skvělou paměť a solidní teologické vzdělání, které jej předurčovaly, aby „pro věc Spasitelovu“ převzal odpovědné úkoly.

Peter Conrad Fries se narodil jako syn lékárníka v dnešním francouzském Montbéliard (tehdy Mömpelgard ve Württembersku) a vyrostl v pietistickém prostředí. Chtěl se stát farářem, což bylo proti přání jeho otce, ale matka jej podporovala. S nadšením studoval teologii a filosofii (v Maulbronnu a Štrasburku), setkal se přitom s volnomyšlenkářstvím a ve zmatku a váhání, které to u něj vyvolalo, se mu dostal do rukou Zinzendorfových spisů a silně na něj zapůsobil.

Odevzdal se Spasiteli „tak, jaký jsem byl, a řekl jsem mu, že nemohu učinit nic jiného, než se s celou svou hříšností vrhnout do jeho náruče (...) a bylo mi, jako by mi odpověděl, že ode mne nikdy nic jiného nežádal, než abych se mu oddal takový, jaký jsem“.

Jeho cesta do Jednoty byla postupná. Připojil se k místním kroužkům, navštěvoval Montmirail, požádal poprvé o přijetí (a bylo to zamítnuto). Přitom se však stal bratrským korespondentem s probuzenci v jižní Francii, a byl tedy součástí bratrských vztahů. Když byli pietističtí faráři v Montbéliard vyšetřováni, rozhodl se definitivně připojit k bratřím a 1757 byl v Ochranově přijat do sboru. Krátce spolupracoval s Zinzendorffem, pak byl v Neuwiedu kazatelem pro francouzskou část sboru a představeným chlapeckého ústavu.

Rok po Zinzendorfově smrti mu byla svěřena vizitační cesta k „církvi pod křížem“, tedy k francouzským hugenotům. Bez ohledu na pravděpodobná nebezpečí se úkolu ujal a od ledna 1761 do července 1762 jej plnil. Jeho působivá a živá zpráva (přesnost a analytická povaha prozrazují zkušeného administrátora) však přišla rovnou do archivu. Ze strachu, aby nezpůsobila potíže práci v diaspoře, s ní bylo seznámeno jen několik pracovníků (píše o tom David Cranz – Shrnující zpráva o cestě bratra Friesena do Francie, a ve sborových zprávách je jen poznámka, že cesta proběhla). Nyní tedy po 250 letech jeho zpráva konečně vyšla tiskem. Co však jeho zápisky z cesty obsahují, to si zatím lze přečíst jen francouzsky. Doufejme, že nám to někdo brzy zprostředkuje.

Po návratu dostal bratr Fries další důležité úkoly: jednání v Peterburgu o možnosti založení Sarepty; kazatelská činnost v Niesky, se správou ústavů Jednoty; kazatelem v Neuwiedu, nakonec povolán ředitelstvím do Barby nejprve jako pisár a potom člen konference starších.

Roku 1783 se jeho pozemská služba uzavřela a naplnilo se to, co napsal o dvacet let dříve ve své zprávě: jeho srdce bude prokazovat vděčnost Spasiteli až na věčnost. Viděno lidsky, patřil Peter Conrad Fries k těm neocenitelným služebníkům, které charakterizoval historik pietismu Klaus Deppermann: inteligence, plnění povinností, věrnost Spasiteli, skromnost...

Z Herrnhuter Bote jhjr

unitas fratrum

ALBÁNIE – Od ateistického státu k začátku víry (část 2)

Důležité etapy organizování

Na podzim roku 1994 byla v Dánsku iniciována „Akce darů“, aby se v Tiraně mohly najmout prostory pro „Křesťanské centrum“. V tomto středisku začaly potom pracovat skupiny dětí a mládeže. Dva dobrovolníci z Dánska jim byli k dispozici jako pomocníci. Prostor byl zařízen velmi primitivně: gauč na spaní se přestavil na liturgický stůl, z lepenkové krabice vystřižený kříž byl žvýkačkou přilepen na stěnu, oltářní pokrývka byla nahrazena záclonou, oltářní svíčky zakoupeny v pravoslavné církvi a svícny pro ně byly vyrobeny z brambor a obaleny staniolem.

První minibohoslužba se konala 10. října. Dětský klub se scházel každé pondělí. Byl vytvořen také Klub mladistvých. Biblická dějeprava a modlitba Páně tvořily obsah vyučování. Mladiství začali konat svá shromáždění každý pátek. Všichni byli velmi horliví a plní zájmu.

V únoru 1996 přišel do Albánie na krátkodobé nasazení dánský děkan s manželkou. V najatém sále se konala velikonoční bohoslužba. Očekávalo se 70 osob, avšak z blízka a z daleka jich přišlo 125. Čtyři děti a jeden mladistvý byli pokřtěni. V městě Elbasanu bylo později pokřtěno dalších 11 teenagerů.

Na dalších místech byly založeny nové dětské kluby. Poměrně hodně dětí potřebovalo oblečení a boty. V březnu 1996 sdělil A. Poulsen, že dětské kluby existují již na osmi místech. V květnu 1997 se práce rozšířila do 11 měst.

Přicházeli noví dobrovolníci z Dánska. Utvořil se jeden sbor a 15 dalších mladých lidí bylo pokřtěno. Bude ten sbor směřovat k Jednotě bratrské? Nebo snad k evangelicko-luterskému sboru? To rozhodnou albánští vedoucí, až pro to dozraje čas. Semeno bylo zaseto a nyní je z něj malá rostlinka. Musí být všude zaseto více semen.

Prostory jsou příliš malé. Musí se nalézt nové. Město Skive v Sev. Jutsku poslalo několik svých „Yš Mens“ (mladých lidí), aby založili v Tiraně sesterský klub pro dospívající – „Klub přátelství“.

V r. 1997 se nečekaně vyskytly politické a hospodářské bouře, následované pouličními kraválami a pustošením. BDM (Bratrská dánská misie) musela stáhnout své spolupracovníky. Otázkou bylo, jakým směrem se bude situace vyvíjet. Neměli bychom se pokusit přivést Albánce k dalšímu vzdělávání do Dánska? Albánská vláda diskutovala o nových volbách na 29. červen 1997. Byla zavedena cenzura tisku a nařízen zákaz shromáždování. Školy a vzdělávací instituce byly uzavřeny.

35 evangelických sborů založilo pod střechou „Evangelické aliance“ společnou biblickou a jazykovou školu. Rozhodly se nepracovat na stejných místech jako konkurenti, nýbrž jako protějšek k pravoslavné a k římskokatolické církvi.

Každý den přicházelo 40 dětí ve věku od 9 do 15 let do Centra v Tiraně. Dva studenti pracovali v klubu ve vedení jako dobrovolníci. Mezi vedoucími byli mnozí dobře vzděláni. Na základě omezených prostor v Centru bylo založeno několik „domácích sborů“. Touto cestou rostla práce dále. Cestování mezi městy bylo obtížné a nebezpečné.

Praktického a hospodářského vedoucího Centra, Eduarda Maziho, Violina bratra, jmenovala vláda ředitelem albánské televize. To bylo pro církevní práci pozitivní, ale pro Centrum musel být nalezen nový vedoucí.

Když mohli Dánové opět přicházet do Albánie, bylo další vzdělávání vedoucích osob pro kluby nejdůležitějším úkolem. Několik mladých Albánců bylo v Dánsku a na dánských lidových vysokých školách viděli, jak se může žít křesťanským životem ve všedních dnech. To bylo pozitivní.

Od začátku se v prostoru, který byl najat před pěti lety, hodně změnilo. Také mnoho aktivit se změnilo. V Centru řídí práci tři pracovníci. Denně se v 18:30 začalo scházet mnoho lidí, kteří zpívali a těšili se z obecnství.

V souvislosti s válkou v sousedním Kosovu přišla nová politická obava. Byla to však také výzva pro mladou církev, jestliže země se 3,2 milionu obyvatel přijala 800 tisíc uprchlíků. Tato církev mocně roste. Většina uprchlíků po intervenci NATO odešla zase zpátky.

R. 1999 podal A. Poulsen zprávu o situaci: „Máme kolem 300 členů. Šest vedoucích osob pracuje v následujících oborech :

- teologie a evangelizace
- vzdělání, knihy a podklady
- správa, rozpočet, účetnictví
- léky a uprchlíci
- kontakty s úřady
- spolupráce s BDM a s Dánskem.

V situaci uprchlíků je vidět zvláštní sociální odpovědnost. Jeden mladý křesťan je vyslán do Říma na univerzitní přednášky Valdenské církve, aby studoval teologii. Na konci prvního ročníku absolvoval zkoušky a za tři roky se očekává jeho návrat. Skupina z Tirany podporovala uprchlíky z Kosova. Jiná skupina odešla do Kosova o vánočních svátcích, aby tam pomáhala.

K Velikonocům v roce 2000 byli všichni křesťané pozváni k účasti na velkých bohoslužbách do Tirany. 250 účastníků se shromáždilo v bývalém komunistickém kongresovém středisku, které bylo k tomu účelu najato. Na stěnu sálu, ve kterém byla dříve správa „dokonalé socialistické ateistické republiky“, byl zavěšen velký kříž. Bohoslužebný program byl přenášen albánskou televizí. Bylo rozdáno 500 biblí. V srpnu byl A. Poulsen v Jednotě bratrské v Christiansfeldu ordinován, aby mohl v Albánii vykonávat křty a udělovat večeři Páně.

Poslední velká událost v r. 2000 bylo otevření nového velkého církevního centra v Tiraně. Byl to dar „Klubu mladých lidí“ v Jutsku. Do velkého sálu se vejde 100 osob. Vedle toho jsou tam prostory pro práci dětí a mládeže, stejně tak i pro využívání volného

času. Zvláštní vchod umožňuje návštěvu finančně nezávislé zubní kliniky. Tímto způsobem se stal bratrsko-luterský sbor částí městského života – není jednoduše jen „sekta“.

Jako se šíří vlny na vodě a nepatrné hořčičné semínko vyrostle do viditelného stromu, tak začala Jednota bratrská v Albánii.

*Erik Baun (Herrnhuter Bote 2013)
přel. M.U.*

náš seniorát

Týden u Třeboně pro matky s dětmi

V čase, který přináší poslední doušky odpočinku školákům před zářijovým záprahem, proběhl historicky první „společný pobyt“ maminek s dětmi z našeho sboru v osadě „chatky na jihu“ na Třeboňsku.

Jeli s námi však i stateční jedinci bez maminek. Rodiče, kteří ještě nepřestali v myšlenkách přemítat, zda svým ratolestem zabalili vše potřebné, dávali svým pokladům ještě těsně před odjezdem pár zásadních rad, bez kterých by vůbec nebylo radno na cestu vyrazit.

Naše cesta začala velmi vesele. Na silnici nás hnedle začali vítat samí zamračení smajlíci, hlásící opravu daného úseku, a my nabírali zpoždění vůči stanovené hodině příjezdu. Neminulo nás ani maličké bloudění třeboňskou krajinou, než jsme našli správný směr do našeho tábořiště, které bylo skryto uprostřed borovicových lesů.



I přes absenci navigačního systému jsme šťastně dojeli. Na místě se před námi otevřel menší chatičkový útvar do L, kterému je obrazně přidána ještě šikmá nožička zprava. Zpoza chatek na nás vykukovaly borovice, které dodávaly prostoru plášť intimity, a centrum chatkového středu tvořilo ohniště. Pár kroků od hlavní budovy nás přivítal potok s písčitými ostrůvky a paní správcová. Ta nás řádně vyškolila v provozním řádu tábora a předala nám chatičky s plnou zbrojí v podobě sprchových žetonů. Každá chatička byla vybavena patrovými palandami, stolkem s židlemi a čtecí lampičkou. Ovšem velikou revoluční změnou oproti tradičnímu designu chatky byla jednoznačně a nečekaně lednička. Kuchyňské zázemí, umývárna a společenské prostory k družení byly v hlavní budově.

V neděli již byli na místě všichni účastníci a náš společný týden se mohl rozběhnout. Děti různého věku tvořily velmi pozoruhodné a zajímavé společenství. Náš táborový gang o čtrnácti členech měl nejmladší svéráznici, které bylo rok a půl, a nejstarší byl náš nejméně nejhodnější „chuligán“ – raráščí třináctka.

Náš den byl vždy rozvržen do menších ucelenějších bloků. Ráno po snídani jsme zahajovali denní činnost přečtením hesla, písní a modlitbou. Poté se vyprávěl příběh krále Davida, na který navazovala dopolední hra pro děti. Fantazie a kreativita našich juniorů byla v zápalu hry hodna obdivu, někdy jemně i převyšovala naše zajaté obrazotvorné koleje představ. Pro hry jsme využívali lesa, který byl pln borůvčí, načechraných mechů a potřebných klacíků ke stavbě.

Není divu, že v tomto společenství nám utíkal čas velmi rychle. Většinou k večeru byl vyhrazen prostor pro deskové a karetní hry. Za deskovky to na plné čáře vyhráli „osadníci z Katanu“. A karetním králem se stal „Bang!“ Nemyslete si však, že bychom jako vzorní táborníci opomněli opékání špekáčků, noční bojovou hru při svíčkách či olympiádu. To tedy ne! Každý účastník měl vždy možnost překonat sám sebe.

Velkou oporou při programu pro nás byly hlavně maminky, které si mezi sebou rozdělily služby na vaření a nám hrajícím si, plnily břicha dobrotami. Bylo příjemné se mezi sebou vzájemně poznávat a pozastavit se nad věcmi, které se při každodenní péči o domácnost nestihnou. Ženy, říkám vám za sebe velké, přímo velikananánské díky, že jste se pro tento společný týden rozhodly.

Naši týdenní pouť zakončil každý po svém. My jsme jeli do Třeboně na vyhlášenou zmrzlinu v cukrárně pod věží a pak tradá, tradá... do Prahy.

Máša Náhlovská

Trochu jsme se vrátili do léta. Dýchlá na nás atmosféra prázdnin, pohody, společné radosti z toho, že jsme spolu. I v roce 2014 chceme strávit týden spolu. Kde, to ještě nevíme (chtěli bychom se vrátit na stejné místo). Kdy? Od 2. do 9. srpna. Nemusí jet jen maminky s dětmi.

Kdo by měl zájem o takto společně strávený čas, prosím, dejte nám vědět do konce února na tel. číslo 604 353 326, nebo na mailovou adresu: sormovaeve@seznam.cz.

Na všechny se těší Eva Šormová, Máša Náhlovská, Petra Šlapánková, Alena Kellerová.



Živý Betlém v Železném Brodě

Jablonecký deník napsal pod fotografií „svaté rodiny“: Akce se stala za tři roky krásným koloritem adventu ve městě.

Už potřetí jsme pro radost sobě i lidem ve městě – a hlavně pro děti – připravili hravé pozvání k Vánocům. Sami jsme se na to těšili. Již několik zkoušek zpěvu vánočních písní a koled nám přineslo potěšení z blížících se svátků narození Spasitele i z toho, že jsme byli spolu.



V sobotu 22. prosince jsme se sešli odpoledne ke generální zkoušce. Na 17. hodinu jsme se přesunuli na náměstí. Už to byla pro některé lidi atrakce, protože jsme autem vezli rozsvícenou adventní hvězdu a pěší krojované postavy budily cestou pozornost. Na náměstí jsme rozdali zájemcům lampičky s „Betlémským světlem“ od skautů a texty písní. Na balkoně radnice svítila ochranovská hvězda, kterou jsme před časem městu darovali. Shromáždění lidé spolu s „anděly“ zpívali vánoční písně a koledy. Na balkoně radnice jeden z „andělů“ přečetl Matoušův evangelijní text o návštěvě mudrců od východu v Jeruzalémě. Pak na náměstí přišli „mudrci“ a pozvali lidi na cestu do „Betléma“ – na Brodec ke sboru Jednoty bratrské.

Dlouhý průvod asi 80 lidí vedla rozsvícená hvězda, mnozí si svítili na cestu lampičkami, na několika zastávkách se zpívaly koledy. Byli jsme moc rádi, že s námi šel i pan starosta André Jakubička a že se mu naše akce líbila.

Když došel průvod ke sboru, na palouku pospávali „pastýři“ u ohně. Mezi písněmi jeden z andělů přečetl začátek Lukášova podání evangelia o narození Krista v Betlémě. Pak se zjevil „anděl“, který chtěl pastýřům zvěstovat narození Kristovo, ale andělé spali. Než je probudil, popřál shromážděným, aby se potkali s Boží láskou a aby se z ní mohli radovat. Přál jim, aby se potkali s Kristem. Sedí na svém nebeském trůně, ale zrovna

tak chodí do ulic mezi lidi. Je stejně tak v nebi, jako mezi námi. Učíme se jeho lásku přijímat i rozdávat. Popřál jim požehnané a krásné Vánoce s těmi, které mají rádi! Pak konečně probudil „pastýře“, kteří se po jeho překvapivé zprávě dali na cestu do „Betléma“. Pospíchali, ale jen tak rychle, aby „andělský zástup“ mohl přezpívat píseň: Kampak to spěcháte, pastýřové?

Světlo se rozzářilo nad „betlémskou stájí“, aby bylo dobře vidět na „Josefa s Marií a děťátkem“. „Pastýři“ se mu mohli poklonit, stejně jako přicházející „mudrci od východu“, kteří mu přinesli i dary: zlato, kadidlo a myrhu. Zlato (čokoládové mince) brzy na to „Josef“ rozdal dětem s tím, že tolik zlata malý Ježíš rozhodně nebude potřebovat. Děti to s radostí přijaly. Anděl provianták pak ještě rozdával sladkosti

a teplé nápoje pro děti i dospělé. V teple sborového domu byla pro mnohé připravena výborná česnečka, káva, čaj, svažené víno a něco k tomu.

Bylo tu dost cizích lidí (dokonce až z Hradce Králové nebo Liberce), ale všichni s úsměvem na tváři. Chtěli jsme před Vánoci rozdat trošku radosti a asi se nám to povedlo.

Na příští rok už plánujeme nějaká vylepšení....

Jiří Polma

Adventní hvězda

Rádi na první adventní neděli vyvěšujeme ochranovskou hvězdu. V Ochranově se nyní vyrábí v různých velikostech, v různé barevnosti, v různých tvarech, z papíru i plastu. Její počátky ale nejsou v Ochranově.

Její vznik je zachycen ve vzpomínkách žáků bratrských chlapeckých ústavů. Při slavnosti k 50. výročí bratrské školy v Nížkém 4.-6. ledna 1821 vévodila mezi barevnými lampiony velká hvězda se 110 paprsky. Po bitvě u Waterloo 1815 se v Nížkém přihlásil jako vychovatel jeden oficír, který rozuměl těžkostem žáků při výuce matematiky. Pro oživení výuky připravoval různé mnohostěny z papíru a některé prosvěcoval. Před prvním adventem sestavil z paprsků hvězdu a další roky před adventem se to opakovalo. Zprávy o sestavování adventní hvězdy jsou i z chlapeckého ústavu v Kleinwelce. Sestavované hvězdy mívaly různý počet paprsků: 25, 49, 98, 110.

V Ochranově začal hvězdy prodávat ve svém obchodě Pieter Hendrik Verbeek roku 1894. Netrvalo dlouho a obliba tohoto symbolu adventu si vyžádala, aby byla hvězda



vyráběna sériově. Proto P. H. Verbeek založil r. 1899 manufakturu na výrobu adventní hvězdy. Nejrozšířenější hvězda má 25 paprsků, 17 se čtvercovou základnou a 8 s trojúhelníkovou.

Pohled na adventní hvězdu může připomínat zaslíbení Hospodinovo, tlumočené Izajášem: Povstaň, rozjasni se, protože ti vzešlo světlo, vzešla nad tebou Hospodinova sláva. Hle temnota přikrývá zemi, soumrak národy, ale nad tebou vzejde Hospodin a ukáže se nad tebou jeho sláva.“ (Iz 60,1-2) Toto proroctví se naplnilo narozením Krista v Betlémě. Kristus je to světlo, přinášející život, které ve tmě svítí a tma je nepohltila (J 1,5). Potřebujeme toto světlo, radujeme se z něho – adventní hvězda to symbolizuje. A jako šli mudrci od východu za hvězdou až do Betléma, aby se poklonili narozenému Spasiteli (Mt 2,1-12), i my pod hvězdou očekáváme radostnou zvěst Vánoc a chceme svého Spasitele následovat. On je světlo světa (J 8,12) jasná hvězda jitřní (Zj 22,16).

Adventní-vánoční hvězda svítí v našich sborech od prvního adventu do Zjevení Páně.

Jiří Polma



Jak jsme v Jablonci rozsvěceli adventní hvězdu

Velkou venkovní adventní hvězdu jsme společně a slavnostně rozsvěceli už několikrát. I tento rok jsme tak učinili tradičně po setmění v sobotu před první adventní nedělí. Netradičně jsme ale tentokrát k této příležitosti nacvičili malé divadlo, proložené adventními písničkami. Takže to byl vlastně skoro muzikál.

Advent za dveřmi, rodinka skládá ochranovskou adventní hvězdu, dcery se u toho pošouchují, ale i tak je jim všem dobře. Náhle k nim zavítá vzácný host z minulosti, hrabě Mikuláš Ludvík Zinzendorf. Nad adventní hvězdou, jež nese jméno jeho milého Ochranova, kroutí poněkud hlavou. Ale již se vynořuje s vysvětlením učitel matematiky a geometrie ze školy z Nieskeho, který hvězdu sestrojil pro žáky jako názornou pomůcku. Jak si taky lépe chcete představit a do paměti vštípit rombigký kuboocktaedr, jedno ze slavných těles Archimédových? A také jedno z děvčátek z internátu v Kleinwelce rychle běží, aby povědělo hraběti, jak skvělá věc je ona hvězda, která v adventu a o Vánocích zahání stesk dětí po rodičích, kteří jsou daleko na misii.

Živé herce střídají na chvíli loutky. U rozsvícené adventní hvězdy se potkávají dva proroci, Bileám a Jan. Oba prorokovali o hvězdě. Jan může staršímu kolegovi pově-



děť o Ježíši Kristu. To Ježíš je ta jasná hvězda jitřní, o níž Bileám kdysi prorokoval. A co se nestalo, zavítali k nám tři mudrci, které hvězda zavedla ne do Betléma, ale do Jablonce. Nebyl to žádný omyl, nebyli ti mudrci popletové, vždyť i v Jablonci se k naší radosti narodí Kristus Pán. Mudrci pozvali všechny přítomné: Vstávej, pojď za tou hvězdou! A tak jsme vyšli ven a adventní hvězda se rozzářila tmou před našimi zraky.

Je škoda, že v Jablonci je opravdu těžké nalákat do našeho malého sboru neznámé lidi, třeba na základě pozvání v místním radničním měsíčníku. Jsme ale moc rádi, že se našlo dost našich přátel, kteří přijali pozvání nejen na divadlo, ale i k následnému posezení s pohoštěním.

Tak jak zahájíme advent příště? Snad podobně příjemně a vydařeně, když Pán Bůh dá...

Dagmar Kubičková

Misie Moravian Church k Indiánům Čerokézům

O této kapitole bratrské misie moc nevíme. Proto sestra Marie Ulrichová s velkým elánem přeložila devět kapitol z knihy *With Courage for The Future* (S odvahou do budoucnosti). Autorem knihy je Daniel C. Crews, Ph.D.

Narodil se ve Winston-Salem v Severní Karolíně. V tomto významném středisku Moravian Church začal i svá první studia na High Point College. Teologické studium absolvoval na Moravian Theological Seminary a dosáhl hodnosti Master of Divinity.

V dalším studiu na univerzitě v Greensboro (Sev. Karolína) získal doktorát filosofie v oboru britské literatury. Na univerzitě v anglickém Manchesteru dosáhl dalšího titulu doktora filosofie a specializoval se na teologii českého reformátora Jana Husa. Na Karlově univerzitě v Praze absolvoval postgraduální studium se zaměřením na teologii Jana Blahoslava. Jako ordinovaný kazatel Moravian Church sloužil br. Crews ve sborech v Severní Karolíně, v Anglii a na Panenských ostrovech. Od r. 1991 je archivářem Jižní americké provincie Jednoty bratrské ve Winston-Salem. Uveřejnil řadu odborných publikací a článků o historii a teologii své církve. Br. Crews studoval český jazyk, kterým mluví a překládá.

Nyní se můžeme seznámit se zajímavým úsilím bratrských misionářů mezi Čerokézi, nejdělanějším indiánským národem. Sestra Marie Ulrichová svůj překlad připravila pro naše sbory i jiné zájemce v drobné kopírované publikaci. Formou deníkového záznamu se můžete seznámit s touto náročnou misí 19. století. Představí se vám řada osobností bratrské misie, nahlédnete do obtíží a překážek, s nimiž je celá misie spojena, až k předání celého díla Spojené dánské evangelické církvi v r. 1902.

Děkujeme sestře Marii Ulrichové, že nám přiblížila naše bratry Čerokéze.

JP

Nové liturgie pro bohoslužebná shromáždění

V adventu se do našich sborů dostalo druhé, přepracované vydání sešitu liturgií pro Ochranovský seniorát a začalo se používat. Měli bychom se vlastně omluvit, že jsme tuto informaci nepřinesli již dříve. Změn si jistě povšimnou uživatelé sami, ale bude dobré jednak vysvětlit, proč jsme ke změnám přikročili, jednak na ně upozornit a podat trochu návod k použití.

První vydání liturgií jsme ve sborech začali užívat před deseti lety a za tu dobu se ukázalo několik nedostatků, které mohly uniknout jen tím, že se v některých sborech mnohé z liturgií neužívaly. Největší chyba, přehozené pořadí oddílů v liturgii č. 8 (velikonoční), byla provizorně opravena dodatečným vydáním stránek 16 a 17. Ale ukazovalo se, že některé z formulářů se vůbec nepoužívaly, někde bylo žádoucí udělat menší změny a opravy. Rozhodli jsme o tom na kazatelských konferencích našeho seniorátu a společně jsme připravili toto nové znění.

Hlavní změnou určitě je, že jsme do sešitu liturgií připojili formuláře k večeri Páně, abychom tak měli texty k bohoslužbám přehledně a prakticky v jednom celku.

Kdo si dáte práci projít liturgie jednu po druhé, zjistíte, že liturgii je méně (č. 2 a 11 byly vynechány), zato byly všechny rozšířeny na celý pořad shromáždění. Obsahují tedy části bohoslužeb od vstupního slova po závěrečnou píseň, v liturgiích 2, 4 a 7 je navíc připojena (jen v náznaku) možná forma přímluvné modlitby s odpověďmi sboru.

Nový nápěv, jediný v celém sešitě, je uveden v liturgii číslo 5. Je to nápěv z Dodatku k evangelickému zpěvníku, melodie L. Rejchrt, kterou pro varhaníky otiskneme v tomto časopise. Všechny ostatní melodie jsou shodné s užívanými, žádná velká změna tu tedy nenastala. Liturgie číslo 5 je i jednou ze dvou liturgií, kde se zřetelně mění forma. Rozhodli jsme se pro pravidelnější střídání vstupů liturga a odpovědí sboru – vstupy jsou kratší a střídají se častěji. Text však zůstává prakticky stejný.

Obrácená změna, stejná forma, ale pozměněný text, se udála v liturgii 8 (z britské provincie) a v liturgii svatodušní (10), kde jsme shledali potřebu některé části formulovat nově, doufáme, že srozumitelněji.

Zásadně se změnila liturgie 9. Byla výrazně zkrácena a zjednodušena, přitom jsme se však snažili zachovat prvky z tradiční litanie o životě, smrti a vzkříšení Pána Ježíše Krista. Myslíme si, že by byla škoda, kdyby se tento prvek z našich bohoslužeb ztratil.

Naší snahou při všech úpravách bylo nalézt takové znění a formu liturgie, která by byla dobře srozumitelná a stručná, abychom mohli během liturgie lépe sledovat a uvědomovat si, o co v ní jde, zač prosíme a děkujeme, co vyznáváme.

A nyní pozor – rozhodli jsme se po delším zvažování přijmout pro naše sbory ekumenické znění Apoštolského vyznání víry a Modlitby Páně. Najdete je na poslední straně sešitu, ale jsou obsaženy i v jednotlivých formulářích. Zvláště u vyznání je změna zřetelná a je dobře na ni opakovaně upozornit, kdykoli vyznání použijeme. Toto znění bylo přijato ekumenicky všemi církvemi u nás a postupně se zavádí. Usoudili jsme, že tato příležitost je dobrým okamžikem, abychom změnu prakticky přijali i my. Že to bude chtít hodně času, než se změněné znění stane obecně známým a zažitým, to je jisté, ale jsme přesvědčeni, že je tato změna potřebná – hlavně kvůli mladší generaci.

Radikálnější proměnou prošly formuláře ke svaté večeři Páně. Po sborech jsme užívali dosud čtyři samostatně tištěné formuláře, všechny stejné formy, lišící se jen písněmi. Obsahují řadu tiskových chyb a při častějším slavení VP (což se děje v mnoha sborech) trochu chybí větší rozmanitost, podle období církevního roku.

To všechno jsme se snažili vzít v úvahu při revizi a utváření nových formulářů. Jejich počet byl rozmnožen na sedm, přičemž jenom druhý z nich zachovává beze změny tradiční formu se zpěvem „Ó necht nepozbudem...“ Tento prvek je v naší liturgii hodně archaický, hlavně jeho jazyk, navíc prosba „Pane, smiluj se,“ po přijímání chleba může budít dojem, jako by teprve přijímání z kalicha bylo potvrzením Božího odpuštění (s následnou radostnou a děkovnou písní). Večeře Páně je však radostné společenství od první do poslední vteřiny, vyznání vin a zvěstování odpuštění se děje v bohoslužbách před slavením VP.

Proto jsme u ostatních formulářů použili formu pro nás novou, která však má dlouhou tradici ve světové Jednotě. Je z tradice zinzendorfovské, vlastně původně z luterské mše, zjednodušená a bez liturgického zpěvu (ačkoliv v některých německých sborech ji dosud můžete potkat zpívanou). Po přijímání chleba i vína je tu slovo kazatele a odpověď sboru jako potvrzení touhy po společenství s Kristem a naděje v jeho druhý příchod (liturgie 1, 5, 7).

Dosavadní formu liturgie jsme se pokusili zachovat a pouze upravit v dalších formulářích (3, 4, 6), kde je pouze změněna píseň po přijímání chleba, jinak zůstává forma stejná. Tichou modlitbu při přijímání chleba, před závěrečným slovem nebo společným zpěvem, by měla vždy doprovázet varhanní hudba. Kromě liturgie 2 není předepsána, její výběr je na sboru či varhaníkovi.

Konečně na konci sešitu je připojeno několik písní vhodných k večeři Páně, pro případ, že je účastníků mnoho a píseň ve formuláři nestačí. Zvyk v případě přezpívání celé písně prostě začít zase od začátku je spíš nešvar než nějaká ctihodná tradice a bylo by dobré se ho zbavit.

A když už mluvíme o tom, čeho se případně zbavit, podávání rukou je tradice starokřesťanská, dobrá a vzácná, ale není nutno při písni obcházet všemi směry celou modlitebnu či kostel. Tradiční zvyk v Jednotě je podat si ruce se sousedy vedle sebe, před sebou

a za sebou, ale v zásadě zůstat na místě. Jediný, kdo obchází lavice, je kazatel či kazatelka. To také napovídá, že by člověk při večeři Páně neměl sedět sám a stranou, ale po boku sester a bratří, mimo jiné i proto, aby si měl s kým podat ruku.

A úplně poslední je omluva varhaníkům a varhanicím. I když jsme dělali tři korektury, chyby se vyloudily. Jak mne upozornil br. Viktor Kalista, jsou špatně uvedeny nápěvy u písní v liturgii 3 (místo 132 má být 129; místo 124 má být 43) a v liturgii č. 5 (správně 201, nikoli 210). Omlouváme se za to, doufáme, že větší chyby se nevloudily a nové liturgie najdou v našich shromážděních postupně nejen milost, ale i oblibu a budou nám sloužit ke společnému chválení i vyznávání našeho Pána a Spasitele.

J. Halama

Úvaha o sboru

Pražský sbor Ochranovského seniorátu při ČCE vykazuje různé základní vlastnosti sboru: je zde zvěstováno Boží slovo, jsou vysluhovány svátosti a lze zde utvářet společenství s lidmi z různých generací a z různých koutů... Charakteristická zbožnost je nesena duchem pietismu starší Jednoty bratrské. Nenahraditelný je právě kontakt lidí i z nejvzdálenějších generací a z nejzastíhých koutů. Osobně jsem rád, když zde mohu pohovořit s osmdesátníky a s devadesátníky nebo když zde vzniká zázemí pro setkávání lidí z okrajů společnosti, případně pro jejich míšení s centrem společnosti.

Naprostá rozdílnost příchozích nese i kladný potenciál: pokud je pouštěn ke slovu Duch svatý a ticho k naslouchání, mohou se navzájem obohacovat ve své rozmanitosti. Velice mě potěšila například situace, když jsem přivedl na bohoslužbu kamaráda, jehož rodina je silně zdecimována komunistickým režimem, což je i pro něj významné téma, a mohl si pak povídat s jedním ze starších členů, kteří celý režim přežili. Ten zcela mimoděk dodal kamarádovi nadhled a novou jiskru do života, sám byl naopak rád, že si může pohovořit s mladým člověkem.

Jsem vděčný i za to, když se tu mohu jednou za čas někomu svěřit se svými starostmi a on mě otevřeně vyslechne a pochopí. Velmi mě povzbudí, když u některého z členů mimoděk vyzkouším akty solidarity, lásky či žité krásy – zejména pokud mu není lhostejná situace kohokoliv mimo sbor. Blíže znám život zdejší mládeže, kam chodí i více studentů teologie. Jejich koncentrace zde vede k duchovnímu varu i ke tragikomické houpačce: chvíli oplýváme precizními výklady Bible, za okamžik zase pro oči nevidíme a pro uši neslyšíme. Pozvedává nás zpěv písní.

Mám-li charakterizovat sbor úplně, nezamlčím, že mě drásávají některé bolestnější stránky zdejšího života. Je mi například líto, když zrovna převládne atmosféra, kdy je šmahem odvrhováno cokoliv, co zní nezvykle, protože by to mohlo být nevyzpytatelné, potažmo nekřesťanské nebo nereformovaně neevangelické... (Nejedná se však o problém celého sboru!) Tauler v jednom ze svých kázání kritizuje podobný jev: „Tak přicházejí červi, aby sežrali bylinu, jež měla růst v zahradě Boží, a pak říkají: ‚Takhle my to neděláme, to je nějaký novotářský duch‘, a nepomyslí na to, že skryté cesty Boží jsou jim neznámé.“

Je dobré čas od času oprašovat otázku, jak bychom přijali třeba zvěst Martina Luthera nebo Ježíše Krista, kdyby nebyla staletí či tisíciletí stará a nebylo již dostatečně konformní se k ní (relativně) hlásit. Mimoto je ošidné zakládat svou identitu na stálém vymezování se vůči něčemu či někomu. Ve všem, co pohřbíváme za zdmi hřbitova, vytěsňujeme obvykle i zmařené možnosti k dialogu a neuchopené stránky nás samotných.

Pokud jde o možné utváření vztahů církve, potažmo sboru ke světu... Nejpokleslejší formou je podle mě nadávání sebestředné církve na „zkažený“ svět. Církev by měla mít na paměti, že soud začne od domu Božího a že je solí země.

Solí země a světlem světa se stává i tak, že představuje ve světě alternativní životní styl, jenž magneticky vábí a podprahově ovlivňuje okolí. V náběžích k dialogu a ke službě je podle mě dobré zamýšlet se nad otázkou, jakými nemocemi svět trpí a v čem strádá. Na základě jednotlivých talentů konkrétních věřících a jednotlivých výzev konkrétních kontextů lze podnikat akce instituciálně zakotvené. Nepodcenil bych však ani čistě individuální možnosti! Jeden o druhém zdaleka nemusíme vědět, co vše podnikáme ve svém okolí. A mají-li naše skutky zůstat ve skrytosti před Otcem v nebesích, možná i ve skrytosti zůstanou. Tehdy církev prostředkuje úlohu rozsévače, který rozsévá naslepo pranepatrné zrno. Nezbyvá než ponechat prostor dětské naději a dobrodružné otázce, kam bude vůbec zaváto. Smysl však mohou mít modlitební setkávání, pokud je mezi členy sboru o něco takového zájem... Jeho účastníci sdílejí cokoliv, co je pro ně ožehavé, a následně vše vkládají do společných modliteb.

Ve vztahu k příchozím považuji za příhodné slovo Žd 13, 2: „s láskou přijímejte i ty, kdo přicházejí odjinud – tak někteří, aniž to tušili, měli za hosty anděly.“ Toto slovo platí v celé své propastné dialektice: za hosty anděly; což bychom rádi za běžných okolností měli. Aniž to tušili; tedy možná právě i v těch nejpodezřelejších, na něž se díváme spíše s primární předpojatostí, nebo které vytěsňujeme kamsi za okraj viditelného spektra. Mnohdy netušíme, co má příchodí všechno za sebou, jak dlouhou k nám vážil cestu a nakolik je naplněn obavami. I podobenství o marnotratném synu (stylizujeme-li se automaticky do role staršího bratra) nás může upozorňovat na typické aspekty situace: např. pocit vlastní hodnoty je u marnotratného syna zjevně nalomený; je tedy citlivé nalomenou třtinu nedolomit. Otec mu běžel vstříc, ještě když byl syn daleko. A můžeme se nechat nakazit radostí obou.

Další věc je, že Duch Boží vane, kudy chce a že ani proces sekularizace nemusí být zdaleka jen příznakem odpadnutí zlého světa od hodné církve. Možná, že v církvi plevele rostou i leccos nekřesťanského a ve světě leccos křesťanského. V této naději můžeme přijímat i příchodí, s pohotovostí k rozlišování duchů, ale zároveň s neutuchající touhou se nechat překvapit, zdali k nám skrze příchodího přichází Bůh s něčím nečekaným, jedinečným a důležitým. Jako církev též zvěstujeme slovo, které zahrnuje i rozměr soudu a výzvu k pokání; koukol a pšenici však netřídíme my. A také považuji za moudré pamatovat na slova Bonhoeffera, že duchovní láska slouží, zatímco duševní žádá... Neměli bychom se snažit ovládnout bratra vlastními požadavky, ať už jsou jakékoliv, protože nemusíme tušit, jaký záměr s ním měl Kristus mnohem dřív, než jsme ho potkali. K čemuž

přináleží i nespoutávání bratra do vlastních konceptů a škatulek; nezobrazování obrazu Božího a nezestejňování Jiného ve tváři druhého.

Filip Němeček

Před pražským sborem stojí těžké rozhodování

Pražský sbor je sborem, kde jsou zastoupeny všechny věkové kategorie. Máme děti, máme jednoho mládežníka, máme třicátníky, máme starší věkem. Konají se pravidelně shromáždění, katecheze dětí i dospělých. Vysluhují se svátosti, jak křest, tak i večere Páně.

Máme se kde scházet a myslím si, že náš sbor ani nesuzují třeňnice, ani se na sebe lidé netísni, jako se tísnil Jákob s Ezauem v lůně matčině.

Přesto našemu sboru něco schází. A račte prominout, že začnu trochu ze široka.

Co je vlastně sbor, co tvoří? Jaké má sbor poslání v naší společnosti? Kam kráčí? Má vůbec církev nějaké poslání?

Nejprve jsem šla do bible a našla jsem tam několik obrazů. Církev je tělo Kristovo, církev je společenství svatých, církev jako rodina, kterou tvoří bratři a sestry a náš velký bratr Ježíš Kristus, je uprostřed této rodiny, v jejím středu.

A to už jsem u ochranovské Jednoty bratrské – kde spojení velký bratr znamenalo něco jiného než dnes. Vraťme se však ještě kousek zpět ke staré Jednotě bratrské, která se snažila utvářet krásnou církev. Společenství těch, kteří si uvědomují svoji zodpovědnost především za sebe a svoji víru a spasení, ale také za společnost a její spasení.

Možná si řeknete: „To jsou všechno obrazy, které jsou sice hezké, ale co si pod tím člověk má představit.“ Pravděpodobně, když se vykládá sdělná hodnota obrazu, každý v něm uvidí něco jiného. My jsme se díky nabídce koupení prostor Miličovy kaple v Malešicích, kromě finančních možností této koupě a rekonstrukce, zabývali tím, proč vlastně chtít vlastní prostory.

Definovali jsme si tyto otázky a rozumění biblických obrazů asi takto: Chtěli bychom vytvořit prostor pro živý sbor, který by kromě svých náboženských projevů a úkonů byl místem setkávání pro lidi z okolí z této lokality. Chtěli bychom být otevření pro nové způsoby práce, pro hledání cest, jak být společnosti prospěšní, nejen slovem evangelia, ale i službou těm, kteří jsou potřební.

Přirovnala bych to k příběhu o svatbě v Káni Galilejské z Janova evangelia: Na svatbě je mnoho lidí, všichni se radují, protože je přítomný Ježíš Kristus, ale jen učedníci vědí, odkud se vzalo víno. I my ve sboru víme, odkud plyne pravá radost a obnova světa, a my můžeme nabízet a dávat to, co jsme zadarmo dostali, jako ti učedníci. Totiž proměněný svět, který vidíme očima víry.

To je ta prvá část našeho rozhodování. Každý krajíc má dvě strany. Ta druhá strana jsou finance. A když na to myslíme, je to opravdu nad naše možnosti. Koupě, rekonstrukce, přístavba. Před očima se nám pohybují milióny. Víme, že to nedokážeme sami,

a nebyt příslibů ze strany SR a UF, příslibů členů seniorátního výboru, že nás v tom snažení nenechají samotné a pomohou nám sehnat prostředky, asi bychom to vzdali hned na začátku.

Jedna mince, dvě strany téhož krajice, který je velmi silný. A proto prosíme, abyste nás provázeli svými modlitbami, ale také, abyste svou solidaritu s námi vyjádřili nejen v modlitbách, ale i ve sbírce pro naši novou modlitebnu.

Eva Šormová

Zápas o čisté mládí pojí nás v jeden kruh... (vzpomínky na Polubný)

Slova písně, uvedená v nadpisu, z hrdel sedmdesátníků a osmdesátníků, v posledních letech vždy v první srpnovou neděli zaznívajících v malém dřevěném kostelíku v Tesařově u autobusové zastávky Kořenov – Příchovice, Motorest (je to tam místopísně trochu propletené, pro nás to je polubenský kostelík), musí u nezasvěcených vzbuzovat pobavený úsměv, ale to my, ti sedmdesátníci a osmdesátníci, se vracíme o dobrých šedesát let zpátky, kdy jsme tu píseň zaníceně zpívali celým srdcem a kdy to byla pravda: zápas o čisté mládí nás pojil v jeden kruh.

Není to však jen sentiment, toho je tam méně, než když si staří trempové zpívají Niagaru nebo Sedmou kavalerii. My vzpomínáme na něco hlubokého a trvalého, co nás pojilo a spojilo navždy, co formovalo naše životy, na fenomén Polubný. Potíž je však v tom, že je nemožné přetlumočit někomu, kdo to neprožil, ono fluidum, které dělalo z geografického pojmu „Polubný“ Polubný, fluidum, přítomné ve všem, co se tenkrát odehrávalo v dětských táborech a biblických školách mládeže Jednoty bratrské v Horském domově v Polubném Růžodole.

Nezažil jsem prvopočátky Polubného, myslím, že se zrodil už v dětských táborech JB v Dubé hned po válce, zúčastnil jsem se až zimní biblické školy v r.1947 a hned jsem vycítil, že jde o něco mimořádného, o zvláštní komunitu, do které chci patřit. Velkou zásluhu na tom měl Dr. Boris Uher – Borek, který dovedl navodit nevyjádřitelně propletenou atmosféru a organicky skloubit duchovní a náboženské vzdělávání se sportem a zábavou, vypracoval pevný řád a přitažlivý denní program – dopoledne přednášky a biblické rozpravy, odpoledne lyžařský výcvik, večer zábava a bohoslužebné zakončení dne.

V podobném duchu pak pokračovali i jeho následovníci na postu vedoucího – Pepíček Votrubec, Áda Vacovský, Jindra Halama nebo charismatičtí Petr a Pavel Baumgartnerovi, každý poněkud ovlivnil komunitu svou osobností, ale to podstatné zůstávalo. V jednotlivostech asi vzpomíná každý na něco jiného, ale všichni docela jistě na to, jak hodně jsme zpívali – Když kol tebe zuří moře vzbouřeno..., Jak miluješ svého Ježíše..., Ó Jezu milý, kdybych neměl Tebe..., Když Mojžíš z země egyptské..., Lučiny, lesy, skály jsou naši přátelé... a mnoho, mnoho dalších, i národní písně jsme zpívali - Tichá voda

do Dunajka padala..., Čože je to za krásné ftáča..., při Petrove loutně či mojí kytáře. Jindra Halama do konce svého života vzpomínal, jak musel při svém sólu „Ja som bača veľmi starý, nedožijem do jari“ uprostřed sloky počkat, až si srovnám prstoklad k nějakému těžkému akordu. Borek hrál na klavír jazz a anglicky zpíval černošské spirituály. Také s námi nastudoval divadlo – jakousi jednoaktovku od Čechova a pásmo her Voskovce a Wericha, mohli jsme se potřhat smíchy, jak jsme nezvládali text a chaoticky a nelogicky improvizovali.

V paměti všech zůstávají večerní a nedělní bohoslužby v polubenském kostelíku, zvláště v zimě vynikl půvab těch chvil, kdy – jako někde v severských zemích – byly vnější zdi kostelíka obloženy našimi lyžemi a my uvnitř vytopeného prostoru naslouchali kázání a osobním svědectvím mladých lidí. A po bohoslužbách zpět na lyžích do tepla jídelny Horského domova, kde na nás čekaly sestry kuchařky s nějakými dobrotami. Moc vzpomínám na sestru Doležalovou.

V létě býval kostelík svědkem evangelizačních dní, kterých se účastnili i náhodní rekreanti z okolí. K dopoledním biblickým úvahám a přednáškám byli zváni hosté, většinou starší kazatelé některého sboru JB – často br. Glos, který byl vlastně iniciátorem a realizátorem Horského domova, br. Zvěřina – pracoval tehdy na vydání bratrského zpěvníku, z něhož zpíváme dnes, br. Polma, br. Plecháč, významným hostem byl br. biskup Reichl, pro mne zvláště významným, protože mne v polubenském kostelíku přijal do Úzkého kruhu a směl jsem pak přistupovat ke sv. večeři Páně.

Z externích hostů vzpomínám na br. profesora J. B. Čapka, s nímž jsou spojeny vzpomínky na krásný lyžařský výlet na Jizerku: z modré oblohy se sypaly jemné krystalky sněhu – zářily ve slunci duhovými barvami jako broušené diamanty, celá pláň jimi byla poseta. S lyžemi na nohou s námi bratr profesor meditoval o Boží stvořitelské činnosti, podívoval se, jak ji mohou někteří popírat a raději věří, že vše vzniklo a řídí se náhodnými jevy, když přece i každé lidské dílo je výsledkem cílené a promyšlené činnosti, a zdaleka není tak harmonicky dokonalé i po estetické stránce, jako příroda kolem nás.

Z těch zimních pobytů si též vzpomínám na jednu novoroční půlnoc, kdy jsme si vyšlápli na Štěpánku: hustou mlhou prosvětloval úplněk a vytvářel až divadelně pohádkovou scénérii. Cestou zpět jsme frčeli velikou rychlostí, v tom mlhavém přítmí jsme viděli jen záda toho před sebou. Zřejmě jsme vybočili z vyjeté cesty, protože jsme jeli po panenském sněhu. Ráno jsme zjistili, že naše stopy vedou jen pár metrů od hrany hlubokého kamenolomu – sám Pán Bůh nad námi tenkrát držel ochrannou ruku. Lyžařský výcvik, který vedl Borek, byl poznamenán i jedním ošklivým úrazem, když si Vláda Havlík zlomil nohu. Vezli jsme ho do tanvaldské nemocnice, měl pak velké trápení, na doléčení musel do Prahy. V létě se pořádaly volejbalové turnaje, závody v běhu nebo turistické výlety na Souš, na Černou Studnici, na hřebeny Krkonoš.

Programy zábavných večerů vznikaly většinou spontánně od táborníků. Jednou nás inspiroval Āda Vacovský, který nás učil kramářské písně: k několika písním jsme zhotovili obrázky a jako pouťoví komedianti podle ukazovátka vyvolávače zpívali pří-

slušný text. Princeznu smutnou na věži a Raubrhejtmana Dona Špagáta jsme dokonce zdramatizovali a zahráli jako divadlo. Jindy jsme uspořádali manifestaci sýrařů – na protest proti tomu, že byl Jarda Šafránek vykázán z jídelny, protože si přinesl k večeři Romadúr. S transparenty jsme v zástupu pochodovali jídelnou a vykřikovali hesla, analogická heslům, jaká nás tenkrát po únoru v optické i akustické formě obklopovala na každém kroku: Ať žije Velký Sýr Romadúr! Se Sýrem Romadúrem vpřed k socialismu! Jez Sýr, posílíš mír! Sýr Romadúr – záštita míru! Pětiletka se nám zdaří, celý národ za sýraři! Nikdo nás neudal, to by jen tak neprošlo, komunisti neměli smysl pro humor.

Byli jsme ovšem docela obyčejní mladí lidé, schopní provést i nějakou nerozvážnost: jednou hodil někdo do táborového ohně kulometný pás, který našel někde v lese. Ještě dlouho po válce se po krajině nacházela nevybuchlá munice. Z táboráku pak na všechny strany vylétaly neřízené střely, naštěstí nikoho netrefily.

Polubenský duch pronikal do místních sdružení, rádi jsme se scházeli o slavnostech v různých sborech JB, kde nás hostili v rodinách sdruženců, i v našem nevelkém bytě v Praze přespalo jednou dvanáct Polubeňáků. Některé přátelské vztahy přerostly v doživotní manželské svazky, vzpomeňme pozdější farářské dvojice Halamových, Vacovských, Hlouškových, Borských.

Jsou to jen moje osobní vzpomínky na slavnou dobu Polubného, asi trochu citově zabarvené, ale docela jistě neúplné. Domnívám se, že by si toto období zasloužilo seriózní faktografické zpracování a své místo v církevní kronice. Kdo se toho ujme? Polubný by neměl být zapomenut, i když už tady nebude nikdo z pamětníků.

Ladislav Müller, 2011

z církvi

Světový den modliteb žen

Egypt – starověká a moderní historie

Nejstarší známá historie Egypta začíná kolem roku 4000 př. Kr. stavbou pyramid – mnohé stojí dodnes. To byla doba Staré říše s hlavním městem Memphis. Pyramida byla hrobka faraona – absolutního vládce, považovaného za boha. Mnoho chodeb a místností vedlo nakonec k pohřební komoře, která obsahovala jak sarkofág mrtvého faraona, tak i zlato, šperky a drahocenné artefakty, které bude faraon potřebovat v příštím životě. Stěny bývaly vyzdobeny náboženskými kresbami (výjevy) a tělo bylo pečlivě nabalzamováno. Starověcí Egyptané věřili, že smrt je důležitá zastávka na cestě do budoucího světa a bohatšího života. Z těchto nástěnných kreseb a artefaktů se badatelé mnoho o starověkých dobách naučili.

Starou říši následovala Střední říše kolem roku 2000 př. Kr. (v době Abrahámově?) a hlavní město se přestěhovalo do Théb. Nyní byly hrobky budovány hluboko v podzemí, aby byly ochráněny před vykradači hrobů, a lze je stále vidět v Údolí králů, ačkoliv poklady nejproslulejšího faraona, Tutanchamona, spatříme jen v muzeu v Káhiře.

Nová říše začala v roce 1600 př. Kr. (doba, kdy Josef a Izraelité přišli do Egypta?). Nejslavnější král v té době byl Ramses II. A mnoho jeho obrovitých soch můžeme stále vidět po celém Egyptě. Během této éry Achnaton změnil náboženství, slavnostně prohlásil, že je jen jeden Bůh a že slunce je projevem jeho moci. Ovšem když Achnaton zemřel, byla víra ve staré bohy znovu zavedena. Pozdní věk, trvající do roku 332 př. Kr., viděl Alexandra Velikého, dobývajícího Egypt a budujícího Alexandrii jako hlavní město. V roce 27 př. Kr. se Egypt stal částí Říše římské (Římského impéria). Během této éry Egypťané, kteří byli o svatodušních svátcích (letnicích) v Jeruzalémě, slyšeli evangelium ve svém vlastním jazyce, jak je uvedeno ve Skutcích 2,4-10. Po návratu přinesli evangelium do své vlasti, a to byl začátek první křesťanské církve v Egyptě.

Paša Mohammed Ali, po němž byla pojmenována hlavní mešita v Káhiře, vládl v Egyptě od roku 1805 do 1848. V této době to byla provincie Turecké říše. Mohammed Ali a jeho nástupci chtěli Egypt modernizovat, ale aby to udělali, museli si půjčit od evropských bank na financování různých projektů. Tyto dluhy znamenaly, že správa země musela být předána Francouzsko-britskému konsorciu, asociaci, která vedla k britské okupaci v letech 1882-1922. Během této doby se Egypt stal královstvím. V roce 1852 „svobodní důstojníci“ z egyptské armády pod vedením Gamala Nassera svrhli krále Farouka a přinutili ho abdikovat. Nasser sám se stal prezidentem v roce 1954. Byl absolutním vládcem, který zrušil všechny politické strany a zavedl socialismus. Byl považován za velkého vůdce, oblíbeného národem a hluboce oplakávaného po jeho smrti v roce 1970.

Následoval ho Anwar Sadat. To bylo v době konfliktu s Izraelem. V roce 1979 zprostředkoval Sadat mírovou dohodu s Izraelem, aby se obnovily diplomatické vztahy. Tím získal Nobelovu cenu míru, ale Egypt byl do roku 1989 vyloučen z Arabské ligy. Ačkoliv se doufalo, že mírová dohoda podpoří zahraniční investice, ve skutečnosti to vyvolalo nenávist a odpor u radikálních muslimských skupin, které v roce 1981 úkladně zavraždily Sadata.

V čele Egypta ho nahradil Hosni Mubarak. Během jeho 30leté vlády vzrostla korupce, přestalo fungovat hospodářství a zvýšila se nezaměstnanost. To vedlo k arabskému jaru v roce 2011, když zvláště mladí lidé povstali, aby korupční režim skončil. V červnu 2012 se stal Dr. Mohammed Mursi z Muslimského bratrstva prvním zvoleným prezidentem, který slíbil svobodu, rovnost a spravedlnost pro všechny. Po pozitivním začátku se zdá, že do egyptské politiky se vracejí zpět korupce a absolutní vláda. „Počkáme a uvidíme!“ říkají egyptské křesťanské ženy, které v roce 2012 vypracovaly bohoslužebný pořad pro Světový den modliteb žen v roce 2014.

*ze zahraničního materiálu
přel. Marie Ulrichová*

Organizační kroužek sester vás srdečně zve na tradiční shromáždění

S setkání sester Ochránovského seniorátu při ČCE

místo konání : Ochránovský sbor Turnov

termín : sobota 5. dubna 2014

začátek : v 9.30

Program:

- biblické zamyšlení
- přednáška s následnou diskusí na téma:
Slyšení, nedoslýchavost, naslouchání – zkušenost z práce OR lékařky a terapeutky
(následná diskuse – Umíme naslouchat jeden druhému?)
přednáší MUDr. Zina Hánová
- vyhlášení sbírky (aktuality z práce sester ve sborech a rozvoje projektů školství
JB v Tanzanii, které naše sbírky podpořily)
- ohlédnutí za loňským „Evropským setkáním žen Jednoty bratrské“ v Albánii
s promítáním obrázkové dokumentace (Eva Šormová, Petra Šlapánková)
Těšíme se, že vaše účast navodí opět atmosféru pospolitosti a bude pro vás i duchov-
ním povzbuzením.

za přípravný kroužek sester

L. Bernardová

642 UŽ SVÍTÁ JASNÝ BÍLÝ DEN

L. Rejchrt

Už sví - tá jas - ný bí - lý den. Já k Bo - hu v du - chu
po - kor - ním se mod - lím: tvá se vů - le staň! Bud'
ty má stráž, buď ty můj Pán, buď Ty má stráž, buď ty můj Pán.

2. Ať naotech nemám slovo zlé ...
3. Ať přímost mého jednání ...

4. Až potom slunce zapadne ...
5. Buď chvála Otci našemu ...

ráj srdce

Roční doby

Jaro jásá, křídly mává,
jarem voní květ i tráva.
V létě zlaté klasy zrají,
pod sluncem si děti hrají.

O podzimu listy spolu
žloutnou, poletují dolů.
Země v zimě, jak to bývá,
v bílém sněhu odpočívá.

Vítr

Každý den se vítr mění,
někdy je a jindy není.
Na co myslí asi,
když nám čechrá vlasy?

Včera jako meluzína
fičel, hvízdal do komína.
Usnul. Spí, je zticha.
dnes jen lehce dýchá.

Podběl

Drobné květy znenadání
vypučely v naší stráni.
Zdvihly zlaté řasy
v kraji spící krásy.

V nízké trávě dosud samy
pokyvují hlavičkami.
otvírají víčka
přímo do sluníčka.

Miroslav Matouš, z knížky *Rok pod nebem, verše o přírodě*

připravuje M. Matouš